

W LESIE

Część IV. W spiżarni wiewiórki

Czasem wydaje nam się, że w lesie znajdują się tylko drzewa. Nic bardziej mylnego! Jak dowiedzieliśmy się już na poprzednich zajęciach, w gęstwinie ukrywa się wiele interesujących zwierząt. Wszystkie te żywe istoty, aby przetrwać, potrzebują nie tylko wody, lecz także pożywienia. Dzisiaj zajrzymy do spiżarni jednego z leśnych mieszkańców.

ANNA UHLIK

Przysmaki lasu

Nauczyciel wyjaśnia przedszkolakom, że przedstawiciele fauny leśnego ekosystemu dzielimy na:

- ▶ zwierzęta mięsożerne, czyli organizmy, których podstawę jadłospisu stanowi mięso innych zwierząt,
- ▶ zwierzęta roślinożerne – mieszkańcy lasu, którzy odżywiają się m.in. nasionami i owocami,
- ▶ wszystkożerne, jedzące zarówno mięso, jak i rośliny.

Czy dzieci za pomocą swojej intuicji potrafią wskazać, do jakiej grupy zaliczają się poszczególne zwierzęta? Nauczyciel prezentuje przedszkolakom fotografie przedstawiające rozmaitych mieszkańców lasu, a uczestnicy zabawy określają upodobania kulinarne danego zwierzęcia. Przykłady:

- ▶ Sarna i zając jedzą rośliny.
- ▶ Lis oraz wilk przepadają za mięsem.
- ▶ Jeź i dzik chętnie spróbują jednego i drugiego.

Co jednak dzieje się z tymi zwierzętami zimą, gdy pożywienia coraz mniej? Przedszkolaki wiedzą już, że nasi dzicy przyjaciele mają swoje sposoby na to, jak przetrwać zimą. Wielu mieszkańców lasu ją przesypia, inni zaś w okresie nadchodzących przymrozków są bardzo zapracowani. Wspomniane pracusie zbierają i gromadzą pożywienie na chłodne miesiące. Taką strategię obrała też ruda bohaterka naszych dzisiejszych zajęć – wiewiórka. Doskonale naśladuje ona dobrą gospodynię i wypełnia swoją spiżarnię różnymi smakołykami: głównie orzechami, żółędziami, pestkami czy nasionami.

Co w lesie może być zatem formą pożywienia dla roślinożerców? Wychowawca ponownie przedstawia temat za pomocą ilustracji. Na dużych planszach umieszcza fotografie różnych leśnych przysmaków, m.in. jagód, malin, pędów roślin, orzechów, trawy czy młodych listków. Nauczyciel omawia z dziećmi zagadnienie, wskazując na fakt, że las jako ekosystem bardzo często bywa samowystarczalny, a decyzję o dokarmianiu zwierząt podejmują osoby, które dbają o zwierzęta przez cały rok, czyli leśnicy.

Przetwory na zimę

Wiewiórka to prawdziwa pani domu. Dbą o to, by jej spiżarnia była wypełniona po samą brzość. Zapasy na zimę gromadzą również ludzie. Być może przedszkolaki miały już okazję pomagać rodzicom podczas przygotowywania pysznych przetworów: dżemów, kompotów czy innych zapraw. Jeśli nie – nic straconego! Nauczyciel zaprasza wychowanków do wspólnego przygotowania jabłkowego musu. Warto do tego celu wykorzystać wolnowar, który nie wymaga ciągłego doglądania i mieszania. Po kilku godzinach w sali czuć będzie aromat jabłek. Nauczyciel pomaga dzieciom umieścić mus w małych słoiczkach, które następnie zostaną obrócone wieczkiem do dołu, aby ostygnąć. Tak stworzoną zaprawę dzieci zabiorą ze sobą do domu. Zanim jednak będą mogły to zrobić, muszą przygotować etykiety na słoiczki, które umieszczą na przyrządzonym wspólnie przysmaku.

Spizarnia ukryta wśród sosen i świerków

Temat gromadzenia zapasów to doskonała inspiracja, aby wprowadzić do zajęć kilka działań matematycznych. Nauczyciel dzieli wychowanków na zespoły, które siadają przy wyznaczonych stolikach. Na blatach za pomocą taśmy malarskiej wychowawca wykleił wcześniej regał z pięcioma półkami. Zadaniem przedszkolaków jest umieszczenie na wskazanych regałach odpowiedniej liczby przysmaków, które uwielbia jeść wiewiórka. Proponowane rarytasy: nasiona słonecznika, orzechy, żołądź, borówki oraz pestki dyni.

Nauczyciel pokazuje za pomocą kropek lub cyfr, ile danego rodzaju pożywienia ma się znaleźć na wskazanej (liczebnikiem porządkowym) półce:

- ▶ Na drugiej półce wiewiórka położyła siedem orzechów.
- ▶ Na piątej trzy borówki.
- ▶ Na pierwszej dziewięć nasion słonecznika.
- ▶ Na trzeciej sześć żołądź.
- ▶ Na czwartej osiem pestek dyni.

Po wykonaniu zadania prowadzący sprawdza poprawność udzielonych odpowiedzi.

Porządki z wiewiórką

Skoro weszliśmy już do spizarni, którą sprytna wiewiórka zwykle tworzy w jakiejś dziupli, pozostaniemy w niej jeszcze przez chwilę. Czasami zdarza się, że przez silny wiatr lub wizytę jakiegoś nieproszonego gościa wśród zimowych zapasów powstaje ogromny bałagan. Nauczyciel opowiada przedszkolakom, że w pewien chłodny wieczór do dziupli, w której wiewiórka ukryła swoje smakołyki, wleciał ptak. Pomylił domy i tak się zdenerwował, że swoimi skrzydłami porzucił wszystkie zapasy naszej rudej przyjaciółki. Jak to wszystko uprzątnąć? Z pewnością dzieci przydad jej z pomocą! Każde z nich otrzymuje garść nasion, owoców i orzechów. Zadaniem przedszkolaków jest ich rozdzielenie i posegregowanie. Każdy rodzaj przysmaków powinien znaleźć się w osobnym woreczku strunowym.

Dobra skrytka

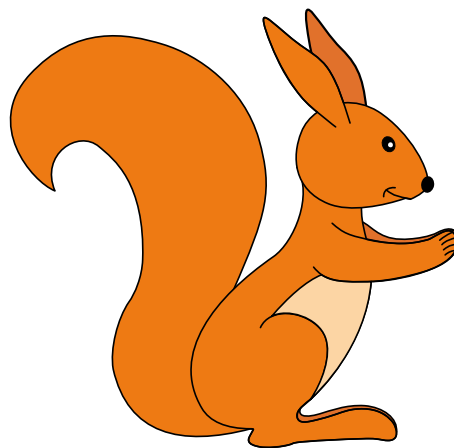
Wiewiórce bardzo zależy na tym, aby jej zapasy nie zostały znalezione. Warto wiedzieć, że w jej małych policzkach mieszczą się naprawdę spore porcje przysmaków, które próbuje przenieść. Chowa je potem w przeróżnych miejscach i czasami sama zapomina, gdzie je ukryła. Ta sytuacja sprawia, że pozostawione

w gęstwinie lasu orzechy czy żołądź z czasem mogą zakiełkować i przyczynić się do powstania nowego drzewa czy krzewu. Okazuje się, że w przedszkolu także doszło do zgubienia kilku orzechów. Nauczyciel zaprasza dzieci do wspólnych poszukiwań. Ich zadaniem jest odnalezienie 50 orzechów ukrytych gdzieś w zakamarkach sali. Przedszkolaki współpracują, aby znaleźć zguby.

Mała sportsmenka

Czy wiecie, że ogon wiewiórki pomaga jej w utrzymaniu równowagi podczas skoków z gałęzi na gałąź? Działa on jak mały spadochron. Co więcej, nie dość, że nasz rudy gość jest zwinny i szybki, to dodatkowo potrafi skakać na bardzo długie dystanse. Przyjrzyjmy się więc najpierw, jak wygląda ten mały sportowiec.

Przedszkolaki otrzymują od nauczyciela kartę pracy, na której widnieje podobizna wiewiórki. Wraz z wychowawcą szczegółowo omawiają jej budowę, zwracając uwagę na wszystkie elementy wpływające na zwinność tego stworzenia. W opracowaniu anatomii wiewiórki pomoże poniższa ilustracja. Wykorzystamy ją również w późniejszych działaniach plastycznych.

Ćwicz z nami!

Nasz rudy gość zaprasza wszystkie przedszkolaki do odrobiny ruchu! Nauczyciel zachęca dzieci do wykonania kilku prostych ćwiczeń, które z pewnością wpłyną na lepsze samopoczucie całej grupy przedszkolnej:

- ▶ Wyzwania równoważne – wiewiórka bardzo precyzyjnie porusza się w gęstwinie drzew. Czy kiedykolwiek ktoś widział, by to stworzenie nagle spadło z drzewa? No właśnie. A wszystko to dzięki równowadze. Przedszkolaki też mogą ją ćwiczyć! Nauczyciel prezentuje im tor przeszkód z ławek. Zadaniem

dzieci jest przejście wyznaczonej trasy. Do dzieła!

- Wyzwania skoczne – wiewiórka to mistrzyni w skoku w dal. Potrafi oddać skok o długości nawet 6 metrów. Dla zobrazowania odległości nauczyciel pokazuje, ile to jest. Z pewnością nie uda nam się pobić jej rekordu, ale możemy spróbować swoich sił w tej konkurencji. Dzieci ustawiają się na wyznaczonym za pomocą taśmy malarskiej starcie, a następnie oddają jak najdłuższy skok. Każdy wynik zostaje oznaczony. Czy ktoś choćby zbliżył się do połowy wyniku, jaki dzięki swojej budowie potrafi uzyskać wiewiórka?
- Wyzwania rzutne – istnieje spore prawdopodobieństwo, że napotkana w lesie wiewiórka będzie coś trzymała w swoich przednich łapkach. Dzieci wiedzą już, że to prawdziwa gospodyni, która wciąż zbiera orzechy i żołędzie. Przedszkolaki także trochę ich nazbierały. Ich zadaniem będzie teraz wrzucenie orzechów i żołędzi do dziupli (czyli wiaderka) z odległości jednego metra. Powodzenia!

Dotknij!

Mimo że wiewiórki często mieszkają w dziuplach, nie jest to ich jedyny adres zamieszkania. Zdarza się, że same wiją małe gniazdko, w którym zasypiają, skryte w koronach drzew. Zainspirowane działaniami tego małego, kreatywnego zwierzaka dzieci podejmują próbę uwicia własnego małego gniazda. Do tego celu otrzymują od nauczyciela cienkie wiklinowe gałązki oraz trochę sianka.

Posmakuj!

Wiewiórki uwielbiają orzechy i aby się do nich dostać, potrzebują bardzo mocnych zębów. Co niezwykle, choć mają ich tylko cztery, to z powodzeniem otwierają nimi

twarde łupiny. Zęby wiewiórek są inne niż u człowieka, ponieważ rosną przez całe życie. Dzięki temu, choć wiewiórki sukcesywnie je ścierają, ich zęby cały czas są zdrowe i mocne. Czas na spróbowanie przysmaków wiewiórek – orzechów. Uwaga! W związku z możliwymi uczuleniami, przed degustacją należy sprawdzić, czy któreś z dzieci nie ma alergii pokarmowej.

Zabawy logopedyczne z wiewiórką

Jak wcześniej wspominaliśmy, nasza ruda bohaterka ma tylko cztery zęby. A czy przedszkolaki wiedzą, ile zębów schowało się w ich buziach?

Czas to sprawdzić! Przedszkolaki za pomocą języka starają się przeliczyć, ile zębów znajduje się w ich górnej i dolnej szczęce. Następnie otwierają buzię, tak aby powstała dziupla wiewiórki, i pokazują:

- jak gryzoń wychodzi ze swojej kryjówki – starają się dotknąć językiem nosa,
- jak się rozgląda – dotykają językiem naprzemiennie jednego i drugiego kącika ust,
- jak wypadają jej orzeszki – próbują sięgnąć językiem do brody.

Po tej zabawie wszystkie dzieci zostają zaproszone do wspólnego szczotkowania zębów. Wszak o tak ważną część ciała trzeba odpowiednio dbać! Dzięki temu przedszkolaki będą miały szansę na to, że ich zęby pozostaną tak silne i mocne jak u wiewiórki.

Wiewióreczka – praca plastyczna

Wracamy na moment do rozdanych wcześniej kart pracy. Zadaniem dzieci jest umieścić na ogonie wiewiórki jakiś jesienno-zimowy akcent. Mogą być to kawałek jodłowej gałązki, zasuszony liść, odrobina kory czy małe szyszki. Wszystko, co tylko podpowie nam wyobraźnia.

Załącznikiem do artykułu jest karta pracy z wiewiórką, którą znajdą Państwo na Platformie MM oraz w e-wydaniu.

Anna Uhlik

Pedagog (spec. edukacja elementarna i terapia pedagogiczna), magister zarządzania potencjałem ludzkim, wychowawca, nauczyciel, terapeuta, autor tekstów i książek dla dzieci